

12 listopada 2020

Organizacja opieki nad osobami niesamodzielnymi - pomoc opiekuńcza domowa

Rodzina, rzadko kiedy jest w stanie sama zająć się osobą niesamodzielną, przewlekle chorą, dlatego bardzo przydatna staje się pomoc Miejskiego/Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS/GOPS) poprzez **wykwalifikowanego opiekuna/wykwalifikowanej opiekunki osoby starszej/opiekuna medycznego/opiekunki medycznej, asystenta osoby starszej/asystenta domowego**, udzielających pomocy środowiskowej/usług opiekuńczych w domu.

Asystent domowy ma pomagać osobom jeszcze w miarę samodzielnym i zdrowym, które potrzebują wsparcia przy sprzątananiu, gotowaniu, ubieraniu, robieniu zakupów, realizacji recept czy wyjściu do miasta. Nie musi mieć skończonych specjalistycznych kursów, chociaż ceni się doświadczenie w opiece domowej, np. praktyka w MOPS-ie. Ważnym atutem jest posiadanie prawa jazdy i samochodu.

Opiekun medyczny, formalnie jest to zawód, który zdobywa się po ukończeniu rocznego studium, zdaniu egzaminu państwowego i otrzymaniu certyfikatu. Jednak osób mających taki dokument jest wciąż niewiele, dlatego wiele firm honoruje świadectwa ukończenia dwumiesięcznych kursów opiekuńczych, organizowanych np. przez PCK. Ważniejsze od certyfikatu jest doświadczenie, czyli przynajmniej roczna praktyka opiekuńcza w MOPS-ie lub PCK. Opiekun medyczny powinien umieć zrobić wszystko to, co asystent domowy, a dodatkowo wykąpać podopiecznego, zmienić pieluchomajtki, prowadzić profilaktykę przeciwoleżynową, podać lekarstwa, ocenić stan zdrowia i przekazać informacje lekarzowi. Z zatrudnieniem asystenta domowego lub opiekuna medycznego, zwykle należy łączyć zatrudnienie pielęgniarki, jeśli stan zdrowia podopiecznego ulega znacznemu pogorszeniu i wymaga stałego, profesjonalnego monitorowania i wykonywania czynności czysto medycznych.

Zakres pomocy opiekuńczej domowej

Pracownik socjalny podczas wywiadu środowiskowego oceniającą sytuację rodzinną, materialną oraz zdrowotną osoby niesamodzielnej przydziela opiekę domową (niestety tylko w godzinach dziennych). Aby ubiegać się o tego typu pomoc jest potrzebne skierowanie od lekarza pierwszego kontaktu. W zakres **usług opiekuńczych** mogą wchodzić usługi higieniczne, tj. mycie, czesanie, kąpanie, golenie, ubieranie, zmiana pieluchomajtek, profilaktyka przeciwoleżynowa, pomiary ciśnienia tętniczego, glukozy, utrzymanie w czystości najbliższego otoczenia osoby niesamodzielnej, przygotowanie i podawanie posiłków, robienie zakupów, realizacja recept, opłata rachunków, spędzanie wolnego czasu, wyjście na spacer, pomoc w prawidłowym przyjmowaniu leków i

Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie

ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

Rzeczpospolita
Polska

MAŁOPOLSKA

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt pn. Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie, dofinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 w ramach 9. Osi priorytetowej Region spójny społecznie, Działania 9.2 usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałania 9.2.2 usługi opiekuńcze oraz interwencja kryzysowa -zit

umawianie wizyt lekarskich, a także pomoc i wsparcie logistyczne, np. dojazd na umówioną wizytę lekarską. W przypadku osób z zaburzeniami psychicznymi pomoc polega na uczeniu i pomaganiu w samodzielnym funkcjonowaniu. W zależności od dochodu, usługi takie świadczone są nieodpłatnie lub odpłatnie. Ustawa o pomocy społecznej wskazuje, że pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi świadczone są w mieszkaniu osoby, która potrzebuje pomocy lub w ośrodkach wsparcia, takich jak środowiskowe domy samopomocy, kluby samopomocy, dzienne domy pomocy. Usługi opiekuńcze dedykowane są osobom przewlekle chorym, niesamodzielnym, przebywającym w domu, wymagającym niewielkiej pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb oraz/lub czynności dnia codziennego.

Podmiot właściwy do ustalenia prawa do usług opiekuńczych

O pomoc w formie usług opiekuńczych także specjalistycznych usług opiekuńczych należy zwrócić się do pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej (Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej/Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, MOPS/GOPS) właściwego dla miejsca zamieszkania. Nie zawsze konieczna jest wizyta w ośrodku. Można skontaktować się telefonicznie lub wysłać list. Nie jest konieczne skierowanie od lekarza, choć mile widziane jest zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia, uzasadniające korzystanie z usług opiekuńczych i zalecaną przez lekarza pielęgnację. Po zgłoszeniu, w przeciągu 14 dni roboczych, pracownik socjalny z MOPS/GOPS odwiedza osobę oczekującą pomocy w jej mieszkaniu i przeprowadza tzw. rodzinny wywiad środowiskowy, którego celem jest ocena sytuacji życiowej podopiecznego. Od wyników wywiadu zależy m.in. ustalenie wysokości odpłatności za usługi. Ośrodek pomocy społecznej w ciągu 30 dni od otrzymania zgłoszenia zapotrzebowania na usługi wydaje decyzję administracyjną o przyznaniu bądź odmowie tej formy pomocy.

Odpłatność za usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze MOPS/GOPS są płatne, wg ustalonych stawek godzinowych w zależności od dochodu danej osoby/rodziny. Wizyty odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00-15.00, ilość godzin opieki jest ustalana indywidualnie. Okres oczekiwania na objęcie usługami opiekuńczymi wynosi zwykle od kilku do kilkunastu dni.

Zwolnienia z opłat za usługi opiekuńcze

Zwolnienia częściowe lub całkowite z odpłatności jest traktowane przez MOPS/GOPS uznaniowo (każda sprawa rozpatrywana jest indywidualnie) Sprawa jest przedmiotem postępowania

Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnich w Krakowie

ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

Rzeczpospolita
Polska

MAŁOPOLSKA

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt pn. Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie, dofinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 w ramach 9. Osi priorytetowej Region spójny społecznie, Działania 9.2 usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałania 9.2.2 usługi opiekuńcze oraz interwencja kryzysowa -zit

administracyjnego kończącego się decyzją administracyjną, od której przysługuje prawo wniesienia odwołania. Organem odwoławczym w omawianych sprawach jest Samorządowe Kolegium Odwoławcze.

Usługi opiekuńcze sprawowane przez wolontariuszy

Można skorzystać z pomocy opiekuńczej darmowej zapewnianej przez wolontariuszy organizacji społecznych, kościelnych (Caritas), fundacji, czy zasiłku pielęgnacyjnego.

Usługi opiekuńcze prywatne

Usługi opiekuńcze oferowane są także przez profesjonalne firmy prywatne. Udzielane są na godziny, w ciągu dnia, na całą dobę z zamieszkaniem opiekuna. Zakres opieki świadczonej jak i jej koszty są bardzo zróżnicowane. Zawierane z firmami umowy pozwalają uniknąć zatrudnienia przypadkowych osób, dają możliwość składania reklamacji i skarg. Dla przykładu godzina pracy asystenta domowego wynosi od 16 zł, pakiet trzech godzinnych wizyt tygodniowo przez opiekuna przez 4 tygodnie - około 470 zł, wizyta pielęgniarki 20-100 zł, opieka całodobowa z zamieszkaniem 3-4 tys. zł na miesiąc.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Dz.U.2019.1507

<http://dziennikustaw.gov.pl/du/2019/1507/1>

Źródło zdjęcia:<https://www.canva.com/photos>

Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niezależnych w Krakowie

ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

Rzeczpospolita
Polska

MAŁOPOLSKA

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt pn. Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie, dofinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 w ramach 9. Osi priorytetowej Region spójny społecznie, Działania 9.2 usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałania 9.2.2 usługi opiekuńcze oraz interwencja kryzysowa -zit